

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

МАТЕРІАЛИ

96 – ї

**підсумкової наукової конференції
професорсько-викладацького персоналу
БУКОВИНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

16, 18, 23 лютого 2015 року

Чернівці – 2015

УДК 001:378.12(477.85)
ББК 72:74.58
М 34

Матеріали 96 – її підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького персоналу Буковинського державного медичного університету (Чернівці, 16, 18, 23 лютого 2015 р.) – Чернівці: Медуніверситет, 2015. – 352 с. іл.

ББК 72:74.58

У збірнику представлені матеріали 96 – її підсумкової наукової конференції професорсько-викладацького персоналу Буковинського державного медичного університету (Чернівці, 16, 18, 23 лютого 2015 р.) із стилістикою та орфографією у авторській редакції. Публікації присвячені актуальним проблемам фундаментальної, теоретичної та клінічної медицини.

Загальна редакція – професор, д.мед.н. Бойчук Т.М., професор, д.мед.н. Іващук О.І., доцент, к.мед.н. Безрук В.В.

Наукові рецензенти:

доктор медичних наук, професор Кравченко О.В.
доктор медичних наук, професор Давиденко І.С.
доктор медичних наук, професор Дейнека С.Є.
доктор медичних наук, професор Денисенко О.І.
доктор медичних наук, професор Заморський І.І.
доктор медичних наук, професор Колоскова О.К.
доктор медичних наук, професор Коновчук В.М.
чл.-кор. АПН України, доктор медичних наук, професор Пішак В.П.
доктор медичних наук, професор Гринчук Ф.В.
доктор медичних наук, професор Слободян О.М.
доктор медичних наук, професор Тащук В.К.
доктор медичних наук, професор Ткачук С.С.
доктор медичних наук, професор Тодоріко Л.Д.

ISBN 978-966-697-588-4

© Буковинський державний медичний
університет, 2015

Л.Е. Орбан-Лембрик. Російський психолог М. Р. Бітянова вважає, що соціалізація направлена на формування не індивідуально-неповторних, а типово-групових властивостей та здібностей людини. Соціалізація виступає як процес, що забезпечує включення людини в соціальну групу чи спільноту, формування її як представника певної групи, носія її норм та цінностей. Руйнація минулих стереотипів та зміна ціннісно-нормативних систем призводять до дезорієнтації людини в соціальному просторі та часі. Відповідно до цього російський психолог О.С. Советова визначає загальні типи наслідків поєднання старого та нового: витіснення і знищення застарілого, що перешкоджає інноваціям; змішення, взаємопроникнення, взаємодоповнення норм та цінностей нового та старого; автономне, локальне, окреме існування нового та старого; об'єднання, тобто створення таких структур, дозволяють інтегрувати істинно цінне із зміною на новому ґрунті.

В Буковинському державному медичному університеті проводилося експрес-опитування, в якому брали участь 80 студентів першого курсу, оскільки саме для першокурсників є актуальною адаптація до нових умов. На запитання «Що таке виховання?» вони визначили всі фактори соціалізації, зокрема: формування світогляду; вплив факторів зовнішнього середовища; відповідність людини соціальним нормам; «Це те, без чого не може бути суспільства»; «Становлення особистості в межах певної поведінки, моральних та естетичних норм, що в подальшому формує культуру особи»; «Встановлення певних норм поведінки, моралі, етики, які вважають загально прийнятними»; «Це вміння ставитись до самої себе, навколишніх людей, оточення», «Культура і розвиток кожної людини»; «Усвідомлення того, що є певні правила, які не потрібно порушувати, це певна поведінка і повага до інших»; «Спосіб надання дитині всіх морально-етичних норм поведінки, моралі та інших якостей людини, які допоможуть їй стати особистістю»; «Це психологічний вплив на людину»; «Це спосіб спілкування з людьми на яких ми впливаемо. Етика спілкування»; «Це процес становлення та формування особистості під впливом моральних, культурних цінностей, під впливом соціального оточення»; «Сприяння кращому пристосуванню до життя»; «Вміння поводити себе адекватно в тій чи іншій ситуації» тощо.

Побуває суспільна думка, що «виховувати» молодь - це залишки старої радянської ідеології, яка втратила свій визначальний вплив відповідно як і виховання в юнацькому віці. Тому студентам було поставлено питання «Чи потрібно виховувати молодь?»

Ствердно висловилися 59 студентів, заперечили 9 студентів, інші 12 не визначилися. Студенти, які активно підтримують виховання молоді визначають фактори успішної і неуспішної соціалізації: «Спотворене світобачення; молодь легко піддається негативним впливам; молодь аморальна, неетична; необхідно, щоб молодь виробила духовні та моральні цінності; хоча молодь і жорстка, але по-іншому в світі жити важко; молодь не має елементарних уявлень про культуру, не кажучи вже про духовність чи патріотизм». У своїх відповідях студенти-першокурсники активно пропонують засоби та методи виховання, що є парадоксальним з точки зору суб'єкта виховного впливу, зокрема: «Більше практики спілкування; функціонування гуртків; встановлення зразку виховання; проводити цікаві заходи та створювати умови для самовиховання; молодь потрібно морально виховувати залежно від часу, в якому вона живе, через ЗМІ та соціальні заходи; необхідні нові методи виховання; власним досвідом та методами навчання і релігії, привчаючи до праці та відповідальності».

В результаті проведеного соціально-психологічного дослідження можна констатувати, що спостерігається внутрішнє бажання студентів-медиків наслідувати моральні стандарти суспільства, які є втіленням найкращих зразків моралі та духовності. Процеси соціалізації молоді людини протікають болісно, оскільки відсутні ідеали суспільства в якому ми живемо. Соціальне несхвалення виховання як процесу формування особистості молоді призвело до дезадаптації відповідно до неуспішної соціалізації. Це в свою чергу призводить до затримки розвитку та формування особистості юнацького віку та в подальшому дисгармонійний розвиток на етапі професійного становлення в колективі. Ярлик «аморальності молоді» традиційно нав'язується старшими поколіннями як результат їхньої дезадаптованості в молоді роки і повного ігнорування суспільства щодо керівництва процесом виховання молоді. Насправді, молодь прагне духовності, моралі, патріотизму, натомість суспільство в особі псевдовчень, псевдорелігій, псевдоідеологій інших «псевдо» нав'язує насолоду – від результату, від життя, від грошей тощо. В певній мірі всі потреби у своїй ієрархії – знеречуються, стаючи в один ряд з фізіологічними. Відсутність виховання потреб в українському суспільстві призвела до дисгармонійного розвитку особистості молоді людини. Втішає те, що не втрачена наступність поколінь і внутрішні важелі духовності та ментальна чутливість українця знайшла своє відображення в сучасній молоді людини, в її нестримному підсвідомому бажанні бути морально вихованою особистістю.

Makovska O.O.

METRIC CONCEPTS IN THE ENGLISH VOCABULARY OF PLASTIC SURGERY

*Department of Foreign Languages
Bukovinian State Medical University*

Categories are general concepts of science that characterize the universal connection of life and thinking. They are stipulated by practice, and accumulate previous knowledge of the objects in generalized form, are ways of knowledge relations concerning these objects. Schematizing the reality in mind, dividing it into fragments and strictly fixing it, we perform the task of active recovery of the selected object in the mind, based on words, symbols, diagrams.

Cognitive categories as forming elements of human consciousness model universal and individual knowledge about the surrounding world and bring it into correlation or compare it with knowledge patterns, which are already presented and established in language structure. One of the most important ontological categories is the one of space: "Space is a delimited area, usually three-dimensional" [The Free Electronic Dictionary]. In the English terminological system of plastic surgery this category is expressed by 200 concepts which could be united into three subcategories: *place, volume/size, shape*.

Subcategory *place* includes concepts denoting location, when verbalized they look like terminological units (TU), formed mainly by means of classic morphemes: ad- [Lat. "near"]; *adoral*: medi- / mid- [Lat. "middle"] / central: *central amputation, medial thigh lift, mid facelift*; circum- [Lat. "around"] / peri- [Gr. "around"]; *circumferential thigh lift, periconchal, perigrift*; epi- [Gr. "above, higher"] / super- [Lat. "above"] / supra- [Lat. "above"] / above: *epiopic, superficial lines, suprabuccal, above-elbow prosthesis*; infra- [Lat. "under, below"] / sub- [Lat. "under"] / below / lower / under: *inframammary fold incision, subnasal, below-knee amputation, lower body lift, under-eye bags*; inner [Lat. "inside"] / intra- [Lat. "inside"] / inside / internal: *inner knee, intrafat, inside-the-nostrils incision, internal valvuloplasty*; inter- [Lat. "between"]; *intergonial, internarial*; post- [Lat. "behind"]; *postauricular*; pre- [Lat. "before"]; *prefrontal*; external [Lat. "outside"]; *external pharyngotomy*; lateral [Lat. "side"]; *lateral pharyngotomy*.

Subcategory *size/volume* contains the concepts denoting the idea of size, volume, dimension. These concepts are usually expressed by means of morphemes 1) *macr-* [Gr. makros "large"] used in the meaning of 1) large, long, or great in size or duration; 2) (in pathology) indicating abnormal enlargement or overdevelopment: *macrogathia*. All of these units are compound terms, formed by combination of two terminoelements (commonly classical stems): 1st – *macr-* proper, 2nd – part of the body: *macroblepharia, blephar-* [Gr. "eyelid"]; *macrocheilia, macrolabia, cheil-* [Gr. "lip"], *labi-* [Lat. "lip"]; *macrogathia, gnath-* [Gr. "jaw"]; *macrorrhinia, rrhin-* [Gr. "nose"]; *macrotia, ot-* [Gr. "ear"]. 2) *lexemes major, oversized: major amputation, oversized nose*. 3) small, underdeveloped, these concepts are verbalized by the elements *minor, mini, micro-, undersized: minor amputation, mini tummy tuck, mini-graft, microcheilia, undersized nose, dime-sized filler port*; 3) half – *hemi-* [Gr. "half"]; *hemiobesity*; 4) *depth: deep furrow, fine surface wrinkles*; 5) *generality: head-to-total body burn*.

Concepts of subcategory *shape* are linguistically presented as TU created by means of 1) stems, semantics of which expresses the notion of *form/shape*: *-form: mammilliform* [Lat. "having nipples or nipple-like protuberances"], *conchiform* [Gr. "having an appearance of shell, resembling a shell"], *-shape: pear-shaped breast prosthesis, tear drop shaped implant, roll an implant into a cigar-like shape*; 2) constituents – geometric notions: *circular amputation, elliptic amputation, oval amputation, rectangular amputation, round-shaped punch graft, zigzag plasty*; 3) figure symbols: *figure-8 harness*; 4) letter symbols: *inverted Y-shaped excision, U-shaped excision, W-plasty, Z-plasty, Z-shaped incision*.

To sum it up, it should be noted that "categorization reflects natural process of perceiving the world by person" and it is an unregulated process: categories appear only after a long period of changes and fluctuations of concepts. Category of space in the English vocabulary of plastic surgery includes subcategories *place, volume/size, shape*, formation of which involves combining smaller conceptual classes that are hierarchically at a lower level. Verbalized concepts build the category of space in the English vocabulary of plastic surgery, which is a fragment of a universal scientific knowledge.

Максимюк М.В.

ОНІМНИЙ ПРОСТІР ПОСТМОДЕРНІСТСЬКОГО ТЕСТУ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНІВ В.КОЖЕЛЯНКА)

*Кафедра суспільних наук та українознавства
Буковинський державний медичний університет*

Літературно-художня ономастика активно розвивається в останні десятиліття. Про це свідчить збільшення кількості досліджень, а також введення в коло наукових зацікавлень ономастів текстів не лише класичної, а й сучасної української літератури, яка є багатонамодною. Особливо цікавими з погляду вивчення онімії є постмодерністські тексти, у яких, завдяки специфіці стилю, власні назви стають особливо важливим засобом характеристики персонажів, текстотворення, авторської „гри” тощо. Дослідження онімічного простору новітньої української літератури, зокрема постмодерністської, є вагомими для української літературно-художньої ономастики, з огляду на значні виражальні можливості, багатство стилістичних функцій, несподівані авторські експерименти, вільну реалізацію творчого задуму письменника, не обмеженого ідеологічними табу чи штампами.

Визначним представником української постмодерністської прози є Василь Кожелянко, творець жанру „альтернативна історія” в сучасній українській літературі. Власні назви у текстах його романів репрезентують індивідуальний неповторний стиль письменника, виступають яскравими показниками специфіки онімічного письма автора, творять неповторний онімічний простір. У романах письменника онімія зазнає трансформації, пропріативи у контексті „Кожелянкової історії” часто набувають додаткових конотацій, що зумовлено особливостями стилю і жанру його творів. Власні назви створюють настрої епохи, яку змальовує письменник, продуктивно формують хронотоп твору, лаконічно характеризують героїв, відкривають простір для читачької уяви натяками й асоціаціями, схованими в конотативному потенціалі.

Романи В. Кожелянко надзвичайно насичені пропріальною лексикою різних класів, їх сукупність становить єдиний онімічний простір творів „дефілядного” циклу. У романах використано 2145 пропріальних

одиниць різних розрядів у 7711 ономавжитках, зокрема 639 антропонімів – у 3835 ономавжитках, 660 топонімів – у 2241 ономавжитку та 846 власних назв онімної периферії, зафіксованих у 1308 ономавжитках.

Ядро онімного простору романів В. Кожелянка, як і більшості творів української класичної літератури, становить антропонімія. Письменник-постмодерніст для іменування персонажів використовує як власні назви, запозичені з реального ономастикону, так і оніми-новотвори. У творах В. Кожелянка не тільки головні, але й другорядні персонажі можуть мати по кілька найменувань, особливо насиченою є варіативність імен, насамперед, головних героїв.

Жанр „альтернативної історії” вимагає від автора використовувати історичні реалії. Передавати „дух” описуваних „історичних” подій В. Кожелянкові значною мірою допомагають найменування історичних осіб. Ці власні назви створюють настрій епохи, яку змальовує письменник. Найменування історичних осіб нерідко фігурують у романах письменника, окрім свого „реального вигляду”, у трансформованих у дусі постмодерністського тексту варіантах, які увиразнюють авторське або інших персонажів ставлення до них, виконують характеристичну або алюзійну функції. Найменування навіть лише згадуваних у тексті історичних осіб, так звані фонові оніми, стають потужним стилістичним засобом, виконують текстотвірну функцію.

Топоніми в романах В. Кожелянка переважно релевантні хронотопові твору, тому, з огляду на специфіку ономастичної номінації, є джерелом не лише географічної, але й історичної, етнографічної, соціальної інформації, важливої для творення сюжету. Топоніми як невід’ємна частина онімного простору романів „дефілядного” циклу творять його просторову домінанту, охоплюючи майже весь світ. Однак, у всіх аналізованих романах В. Кожелянка ядром топонімії є хоронім *Україна*, для її номінації письменник використовує різні варіанти найменувань, спектр конотацій яких коливається від помпезно-претензійних до патріотично-інтимних. Більшість варіантів найменувань ужито в мовленні конкретних персонажів, частина – в авторському мовленні. У першому випадку вони стають важливим елементом характеристики персонажа, або доби, представником якої він є, у другому – нерідко виконують текстотвірну функцію.

На відміну від інших постмодерних авторів, які використовують в основному варіативність антропонімії, В. Кожелянко активно творить варіанти географічних назв і віртуозно ними оперує.

Онімна периферія поетонімосфери постмодерністського тексту, представлена широко не лише кількісно, але й якісно (ергоніми, фірмоніми, хрононіми, теоніми, міфоніми, астроніми, геортоніми, гемероніми, біблїоніми, фалероніми), є органічним елементом текстів роману, виконуючи, окрім іманентної номінаційної (ідентифікаційної), характеристичну та дейктичну функції, стає елементом мовної гри письменника. Сатиричність, гротескність постмодерністського тексту дає змогу авторові висміяти претензійну ономастичність сучасників і в такий спосіб порушити серйозні проблеми сучасної еколінгвістики.

Перспективою дослідження вважаємо вивчення онімії постмодерністського тексту з погляду лінгвістики тексту (спосіб введення імені в текст, зміна онімного статусу власної назви в тексті, семантичне збагачення пропріативів на виході з тексту тощо).

Мойсей А.А., Троянський В.А. ДУХОВНІСТЬ ЯК ЦІННІСТЬ

*Кафедра суспільних наук та українознавства
Буковинський державний медичний університет*

„Діагностика” духовного стану сучасного українця пронизана втратою ціннісно-сислової форми його власного буття, позбавленням орієнтовної фіксації самої духовності. Не один наш сучасник міг би повторити рядки з „Божественної комедії” Данте Аліґ’єрі: „Здолавши півшляху життя земного, я раптом опинився в темній хащі, бо втратив правоту путі прямого”.

Для багатьох українців „правова путі прямого” полягала в певній системі ідеологічних координат, яку необхідно було сприймати на віру, не оскаржувати, а лише вміло експлуатувати задля кар’єри, самозбереження, задля самовиживання. Було, здавалося, ідеологічно монолітне суспільство, була своєрідна „колективна душа”, яка передбачала внутрішню підпорядкованість індивіда суспільному, колективному, була система ідеологем, стереотипів, яка удосконалювалася і вміло впроваджувалася в суспільну свідомість – і раптом ця ідеологічна одномірність суспільства руйнується і особа опиняється один-на-один із собою.

Як буття форма духу духовність складається, функціонує і розвивається внаслідок виділення людиною самої себе із світу, усвідомлення себе як суб’єкта самопізнання, самовідношення, самооцінки власних вчинків, діяльності, спілкування, життєдіяльності в цілому. А дорога до самого себе, як кажуть, часом довша за життя. Це тернистий шлях самопізнання, то чи варто дивуватися, що далеко не кожен доходить до його середини. Серед причин є незаперечні: тяжко що крутизну долати слабодухим, а ще тим, хто купається в себелюбстві.

Тому наростає ідеологічна „самоінтоксикація” суспільних настроїв, коли декларативні розмови про демократію, про переваги ринкової економіки, про багатопартійність і вибори як форми вияву індивідуальної політичної волі тощо викликають роздратування, гнів та несприйняття будь-якої ідеології. І це закономірно, бо соціально-економічна криза, посилена війною за самоідентифікацію та національну самовизначеність України „лягла” непосильним тягарем на низький рівень соціальної політичної і правової свідомості суспільства.

Аморфність духовної атмосфери зумовлена тим, що соціально-економічні і політичні проблеми травмують духовність, знесилюють мораль, роз’їдають її, особливо болісно б’ють по інтелектуальній сфері. Проблема солідарності українського суспільства, проблема єдності демократичних політичних сил, політичної

провідної верстви і всього громадянства пов’язана з відсутністю ідеї, комплексу ціннісних орієнтацій, системи ідейно-світоглядних, духовних і моральних вартостей. Йдеться про необхідність вироблення науково обґрунтованої, духовно і політично зумовленої історичним буттям українського народу ідеології державотворення як філософії національно-державного розвитку українського суспільства в орієнтації на цінності загальнолюдського звучання.

Йдеться не про агресивний націоналізм, а про таку національну ідею, яка постає з внутрішньої потреби нації, з відчуття нею потреби самореалізації. Ніякими указами чи декретами не можна раптово створити умови для національної і духовної самоідентифікації – необхідно, щоб ці умови визріли, а розроблена програма не тяжіла до універсалізації, а чутливо реагувала на коливання суспільної атмосфери, враховуючи специфіку її реалізації. Слід ввести в систему ціннісних орієнтацій суспільства морально-етичні норми і духовні цінності національної культури. Передусім – це пробудження і піднесення національної самосвідомості (престиж української мови, народні звичаї, традиції, базові культурні цінності загалом). В подальшому – вироблення механізмів самореалізації системи інституцій громадянського суспільства, ідеалом якого буде демократична, правова, незалежна держава як ціннісна орієнтація, оскільки демократія – це не лише метод здійснення влади з допомогою парламентських закладів, а й певний тип культури, який охоплює суспільні установки, систему, цінності, звичаї і закони. Без розуміння тісного зв’язку духовності та ціннісних орієнтацій неможливо виграти інформаційну війну з будь-яким супротивником.

Навчук Г.В., Шутак Л.Б.

УКРАЇНОЗНАВЧІ ОРІЄНТИРИ МОВНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У ВНЗ

*Кафедра суспільних наук та українознавства
Буковинський державний медичний університет*

Наповнення українознавчим змістом усіх навчальних предметів, що викладаються у школі та ВНЗ, є тепер актуальною освітньо-педагогічною проблемою. Ні в кого не викликає заперечення твердження, що українознавство становить основу нашої національної освіти. Тому українознавчі проблеми в освітній системі є предметом багатьох наукових досліджень.

Головні напрями діяльності вищої школи нині тісно пов’язані з тими процесами, які відбуваються в суспільстві. В умовах оновлення системи національної освіти перед вищою школою поставили завдання демократизації навчально-виховного процесу, докорінних змін у підготовці майбутніх фахівців, вдосконалення педагогічної майстерності викладачів, звернення належної уваги на громадянське, національне, патріотичне виховання молоді, формування людини гармонійної, всебічно розвинутої тощо.

Однією з важливих умов гуманізації навчально-виховного процесу вищої школи є подолання й викорінення тих негативних явищ, які залишилися нам у спадок від колишньої тоталітарної системи (суспільне зросійщення, приниження рідної мови, руйнація усталених народних традицій, моралі, нав’язування рабської психології, комплексу меншовартості, зміщення акцентів у багатьох загальнолюдських цінностях та ін.). Адже стратегічні орієнтири реформування соціально-гуманітарної сфери в цілому, зокрема й медицини, визначаються саме в освіті та в новітніх освітніх технологіях. Шлях пристосування освіти до компромісних, чітко не окреслених перехідних умов може лише затягнути до невизначеності та гальмування процесу реформування всіх сфер життя українського суспільства. Крім того, підготовка іноземних фахівців у нашій країні – це одна із ефективних форм культурного і наукового співробітництва, що сприяє зміцненню авторитету України на міжнародній арені, а також є джерелом додаткового фінансування освіти. Найбільшою популярністю серед іноземних громадян користується спеціальність лікаря.

Обов’язковою умовою навчання іноземних студентів в українському ВНЗ є знання української мови. Питання її вивчення як іноземної у вишах України на сьогодні залишається дискусійним, незважаючи на те, що вже майже десять років воно активно обговорюється на наукових конференціях різного рівня, на засіданнях, нарадах, круглих столах.

Перед викладачами української мови як іноземної стоїть непросте завдання – не лише навчити студентів-іноземних громадян української мови, але й надати їм певного обсягу знань про Україну й українство, репрезентувати здобутки національної культури на тлі світової. Все це можливо завдяки вдало підібраним інформативно насиченим текстам на українознавчу тематику.

Отже, наповнення українознавчим змістом усіх навчальних дисциплін у ВНЗ є на сучасному етапі пріоритетним способом формування не просто високопрофесійних, конкурентоздатних фахівців, а насамперед національно свідомих громадян, справжніх патріотів своєї держави. Більше того, об’єктивне подання історії України, її культурно-наукових здобутків студентам-іноземним громадянам створюватиме позитивний імідж нашої держави у світі.

Оробчук Д.Б., Запоточна Л.І.

СИСТЕМОТВІРНІ ОЗНАКИ ДИСКУРСИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МЕДИКА

*Кафедра іноземних мов
Буковинський державний медичний університет*

Мовлення є невід’ємною частиною будь-якої професійної діяльності, а лікар – лінгвоактивна професія. Мова медицини, одна з найбільш древніх і соціально значущих сфер людської діяльності, завжди привертала увагу лінгвістів, тому в області дослідження окремих аспектів медичного дискурсу накопичений великий